

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului

învinuirea lui

Ghenadie Haritonov

(art. 361 alin.(2) lit. a), b), c), art. 195 alin. (2), art. 362 alin. (1)
(redacția anului 2002), art. 207 Cod penal (redacția anului 1961))

*(Dosarul nr. 1ra-46/2023
Nr. PIGD 1-21125992-01-1ra-11012023)*

Recurs depus până la 01 septembrie 2023; Recursul este vădit neîntemeiat, deoarece decizia instanței de apel privind respingerea apelului depus peste 14 ani, ca fiind tardiv, este corectă; apelantul trebuia să se intereseze despre soarta cauzei penale și să înainteze apel în cel mai scurt timp de la aflarea despre existența sentinței.

25 martie 2025

Au examinat anterior cauza judecătorească:

Instanța de fond: Oleg Melniciuc

Curtea de apel: Oxana Robu, Igor Mănescu, Marcel Juganari.

Textul corespunde originalului

Examinînd în lipsa părților recursul în cauza penală privind învinuirea lui Ghenadie Haritonov,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stella Bleșceaga, *Președinte,*

Ghenadie Eremciuc,

Vladislav Gribincea, *judecători,*

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Ghenadie Haritonov s-a născut în anul 1970 în Ucraina. El a fost învinuit, în temeiul art. 361 alin.(2) lit. a), b), c), art. 195 alin. (2); art. 362 alin. (1) Cod penal (redacția anului 2002), art.207 Cod penal (redacția anului 1961).

2. Ghenadie Haritonov a fost apărat de avocatul Serghei Cozma.

3. În prima instanță cauza a fost examinată în procedură generală, în lipsa inculpatului, care, prin încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 06 martie 2007 a fost anunțat în căutare. Ghenadie Haritonov a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor incriminate și, în baza art. 84 alin. (1) Cod penal, a fost condamnat la 17 ani de închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis. Instanța a soluționat și aspectele privind repararea prejudiciului material.

4. Instanța de apel a respins ca fiind depus peste termen apelul avocatului Serghei Cozma în numele inculpatului.

5. La 15 noiembrie 2022, avocatul Serghei Cozma în numele inculpatului, a depus recurs în care solicită casarea deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

6. Prin actul de constatare, (f. d. 21 vol. 13), în urma incendiului din 04 august 2018 din arhiva Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), au fost distruse volumele 1-5 ale cauzei penale, astfel nefiind posibil de constatat începerea urmăririi penale. Prima instanță a examinat cauza în perioada 30 ianuarie – 15 iunie 2007. Instanța de apel a examinat cauza în perioadele 23 august 2021 - 14 septembrie 2022. Dosarul a ajuns la Curtea Supremă de Justiție la 11 ianuarie 2023.

7. În această cauză penală a mai fost recunoscut vinovat M. A., în baza art. 361 alin.(2) lit. b), c) Cod penal, care a fost condamnat la amendă în mărime de 200 de unități convenționale.

ÎN FAPT

8. În perioada 2000-2001, Ghenadie Haritonov, deținînd legitimația falsă a colaboratorului de poliție pe numele lui Mihail Vaserman, prin înșelăciune și abuz de încredere, susținînd că poate perfecta acte pentru emigrare în Germania

în cadrul programului de protecție a martorilor, a primit de la Ivan Omelianenco suma de 14.800 de dolari SUA și un televizor „Sony” de 2.572 lei. În schimb, el i-a oferit soției acestuia, Ludmillei Livețova, un set de documente false cu datele de identitate ale unei alte persoane, Ludmila Vișnivețcaia, asigurând-o că acestea sunt legale. De asemenea, el a primit 65.000 de lei de la Oleg Cucoș, pentru a-i perfecta documente false cu date de identitate ale lui David Lastavețchi și 6.000 de dolari SUA de la soții Malțev, perfectându-i Nataliei Malțeva un set de documente false cu date de identitate ale cet. Inessa Kravets, asigurându-o că documentele sunt legale.

9. Tot el, în perioada 2000-2005, împreună cu complicii săi, a fost implicat în activități ilegale legate de emigrarea frauduloasă și falsificarea documentelor oficiale. Ei au organizat o rețea de emigrație ilegală, în special către Germania, pentru cetățeni ai Republicii Moldova și ai Ucrainei.

10. Ghenadie Haritonov și complicii săi au falsificat și vândut documente oficiale, utilizând identități false pentru a obține acte pentru diverse persoane. Printre beneficiarii acestor documente falsificate se numără zeci de persoane care au primit acte eliberate pe numele altor cetățeni (30 de persoane). Grupul infracțional a modificat datele de identificare, inclusiv patronimice și naționalități, facilitând astfel obținerea ilegală a documentelor oficiale. De asemenea, Ghenadie Haritonov a fost implicat în falsificarea documentelor pe numele său și a folosit acte false pentru a se înregistra oficial și a obține beneficii pe numele fals „Vaserman Mihail Igor”.

11. Acțiunile lui Ghenadie Haritonov au fost calificate conform art. 195 alin. (2) Cod penal - însușirea în proporții deosebit de mari a bunurilor altei persoane, prin escrocherie; art. 361 alin.(2) lit. a), b), c) Cod penal - deținerea și vânzarea documentelor oficiale false de importanță deosebită, în mod repetat, de mai multe persoane; art.362 alin.(1) Cod penal - trecerea ilegală a frontierei de stat a Republicii Moldova; precum și conform art. 207 Cod penal (în redacția anului 1961) - uzurparea titlului unei persoane oficiale, însoțite de săvârșirea pe această bază a unor acte social periculoase.

12. La 15 iunie 2007, prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, Ghenadie Haritonov a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de: art. 195 alin. (2) Cod penal fiind condamnat la 12 ani de închisoare; art. 361 alin. (2) lit. a), b), c) Cod penal, fiind condamnat la trei ani de închisoare; art. 362 alin. (1) Cod penal, fiind condamnat la un de închisoare; art. 207 Cod penal (în redacția Legii din 1961), fiind condamnat la un an de închisoare. În temeiul art. 84 Cod penal, s-a stabilit pedeapsa definitivă de 17 ani de închisoare cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice și a exercita activitate comercială pe un termen de cinci ani. De asemenea, s-a dispus încasarea de la Ghenadie Haritonov, în beneficiul lui Ivan Omelianenco a prejudiciului material de 14.800 dolari SUA și restituirea televizorului Sony.

13. La 20 iulie 2021, avocatul Serghei Cozma, în numele lui Ghenadie Haritonov, a depus apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care acestuia să i se aplice pedepse nonprivative de libertate. El a cerut aplicarea art. 97 Cod penal, solicitând nepunerea în executare a sentinței din cauza depășirii termenului de prescripție a executării pedepsei. În susținerea apelului, avocatul a invocat că cauza a fost examinată în lipsa inculpatului, iar sentința a fost pronunțată și menținută fără a-i fi comunicată integral. Arestarea dispusă împotriva lui Ghenadie Haritonov l-a determinat să părăsească Republica Moldova. Condamnatul a aflat despre sentința abia din hotărârea CEDO din 05 iulie 2011 (cererea nr. 15868/07, cauza [Haritonov c. Moldovei](#)). Autoritățile din Republica Moldova, deși cunoșteau adresa inculpatului în orașul Nicolaev, Ucraina, nu i-au expediat copia sentinței. În baza acestor argumente, apelantul a solicitat repunerea în termen a apelului.

14. La 14 septembrie 2022, [Curtea de Apel Chișinău](#) a respins apelul, ca fiind depus peste termen. Instanța de apel a reținut că apelul a fost depus la peste 14 ani de la pronunțarea sentinței. Ghenadie Haritonov a avut cunoștință despre procesul penal intentat împotriva sa, inclusiv în faza derulată la Judecătoria Rîșcani, fiind prezent la anumite ședințe de judecată. La momentul adresării la CtEDO, acesta era conștient de existența procesului. Deși sentința din 15 iunie 2007 a fost pronunțată în lipsa inculpatului, Haritonov avea obligația de a se interesa de soluția instanței, având calitatea procesuală de inculpat, ceea ce nu a făcut. Nu există motive întemeiate care să justifice întârzierea declarării apelului de către avocatul Serghei Cozma. Instanța a subliniat că nu au fost invocate circumstanțe de forță majoră, precum accident, boală sau alte situații independente de voința apelantului, care să împiedice depunerea în termen a cererii de apel. Instanța a precizat că termenul de apel este un termen procesual strict, iar depășirea acestuia atrage decăderea din dreptul de a formula apel. Decizia motivată a fost pronunțată la 26 octombrie 2022.

15. La 15 noiembrie 2022, avocatul Serghei Cozma, în numele inculpatului Ghenadie Haritonov, a depus recurs în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 5) și 6) Cod de procedură penală. El a solicitat casarea hotărârii și dispunerea rejudecării cauzei în apel. Avocatul a invocat că inculpatul este cetățean al Ucrainei și, după eliberarea din arest printr-o hotărâre a instanței de recurs, a părăsit Republica Moldova, întorcându-se în orașul Nikolaev, unde avea viza de reședință. Fiind în Ucraina, el nu a avut posibilitatea de a verifica motivele condamnării și de a contesta sentința în termen. Autoritățile Republicii Moldova nu au respectat procedurile de notificare și executare a sentinței din 15 iunie 2007 conform normelor cooperării internaționale. Ghenadie Haritonov a luat legătura cu un avocat din Moldova, care a solicitat și a primit sentința tradusă în limba rusă, după care a formulat apelul în numele său. Prin aceste argumente, recurentul a susținut că a încercat să se conformeze procedurilor legale și să își exercite dreptul la cale de atac, motiv pentru care a solicitat rejudecarea cauzei în apel.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

16. Art. 402 alin (1) Cod de procedură penală prevede următoarele:

„(1) Termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.”

17. Articolul 404 alin.(1) Cod de procedură penală prevede următoarele:

„(1) Participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței, poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.”

18. Articolul 403. Repunerea în termen a apelului:

„(1) Apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei”

19. Articolul 230 alin. (2) Cod de procedură penală prevede următoarele:

„În cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.”

20. Articolul 434 Cod de procedură penală prevede următoarele.

„Judecând recursul, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii atacate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 427.”

21. Cererea de recurs a fost depusă până la 01 septembrie 2023. La acea dată, partea relevantă a art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală era următoarea:

„(1) Hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeiuri:

...

5) cauza a fost judecată în primă instanță sau în apel fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate;

6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;”

MOTIVAREA INSTANȚEI

22. Recursul examinat a fost declarat în 30 de zile de la pronunțarea deciziei motivate a instanței de apel, adică a fost depus în termen.

23. Art. 434 Cod de procedură penală prevede că instanța de recurs verifică legalitatea hotărârii atacate doar în limitele invocate în recurs. Această prevedere nu permite instanței de recurs să admită recursul din alte considerente decât cele invocate în recurs. De asemenea, ea nu permite instanței de recurs să verifice oportunitatea unei soluții judecătorești date de instanța de fond sau apel atât timp cât aceasta este legală (decizia CSJ nr. [1ra-854/2022](#), § 85). Totuși, legea nu interzice instanței de recurs să recalifice considerentele invocate în recurs de la un temei de recurs la altul (decizia CSJ nr. [1ra-1520/2023](#), § 56).

24. Recursul avocatului Serghei Cozma a fost depus în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 5) și 6) Cod de procedură penală, în vigoare până la 01 septembrie 2023. Aceste dispoziții privesc examinarea cauzei în lipsa unei părți și motivarea deciziei instanței de apel. În urma analizei argumentelor prezentate în recurs, instanța a constatat că recurentul contestă, în esență, respingerea apelului ca fiind tardiv, susținând că această soluție este neîntemeiată.

25. Instanța de recurs notează că apelul din 20 iulie 2021 este depus împotriva sentinței din 15 iunie 2007. Ghenadie Haritonov era conștient de existența dosarului penal. Deși i s-a impus măsura preventivă de a nu părăsi țara, acesta a părăsit Republica Moldova. În baza încheierii din 06 martie 2007, Haritonov a fost dat în căutare, iar sentința a fost pronunțată în lipsa sa pe 15 iunie 2007, cu prezența avocatului Zinaida Barbacari. Apelul a fost depus după 14 ani de la pronunțarea sentinței. Conform legislației în vigoare în 2007, termenul de apel era de 15 zile (a se vedea para. 16), iar acesta curgea de la data pronunțării sentinței integrale, nu de la înmânarea sau comunicarea sentinței. Instanța reiterează că părțile au obligația de diligență de a se interesa de soarta cauzelor sale (dec. CtEDO [Van Harn v. Germania](#), 2007), iar nerespectarea acestei obligații îi poate lipsi de dreptul de a cere repunerea în termenul de atac.

26. Având în vedere că Haritonov a fost prezent la unele ședințe de judecată și cunoștea despre proces, inculpatul ar fi trebuit să se informeze despre soarta cauzei sale și să exercite apel în cel mai scurt timp de aflarea despre sentință. Avocatul susține că condamnatul a aflat despre existența sentinței din hotărârea CEDO din 05 iulie 2011 și că a omis termenul de apel deoarece nu i s-a comunicat sentința într-o limbă pe care o înțelege. Acest argument nu este suficient pentru a repune în termen un apel depus peste 14 ani. Mai mult, apelul a fost depus peste 10 ani de la data la care Haritonov pretinde că a aflat din hotărârea CtEDO despre sentință. El nu s-a adresat de îndată autorităților moldovenești pentru a obține o copie a sentinței, în limba pe care o cunoaște.

27. Apelul a fost formulat de avocat, nu de inculpat, iar acesta din urmă a încheiat contractul de asistență juridică la 05 iunie 2021. Intervenția avocatului Serghei Cozma, după expirarea termenului de apel pentru clientul său, nu poate avea ca efect restabilirea în termenul de apel. Mai mult, apelul a fost depus abia la 20 iulie 2021, peste mai mult de 15 de zile de la semnarea contractului de asistență juridică.

28. Completul de judecată notează că termenul de apel este unul imperativ, iar nerespectarea lui atrage pierderea dreptului de a exercita calea de atac. În aceste condiții, respingerea de către curtea de apel ca tardiv unui apel depus după 14 ani de la pronunțarea sentinței este întemeiată, iar recursul declarat de avocatul Serghei Cozma este vădit neîntemeiat.

29. Din motivele de mai sus, în conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul avocatului Serghei Cozma în numele lui Ghenadie Haritonov, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 septembrie 2022.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stella Bleșceaga

Judecători

Ghenadie Eremciuc

Vladislav Gribincea